

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Remissyttrande över slutbetänkandet Återkallelse av svenskt medborgarskap (SOU 2026:21)

Ert dnr Ju2026/00665

Domstolsverket har granskat betänkandet *Återkallelse av svenskt medborgarskap* (SOU 2026:21) mot bakgrund av den verksamhet som bedrivs av myndigheterna inom Sveriges Domstolar, dvs. utifrån hur förslaget kan tänkas påverka verksamheten ekonomiskt, organisatoriskt och utbildningsmässigt. Granskningen har även omfattat hur förslaget kan påverka verksamhetsstöd, arbetsformer och rättssäkerheten generellt.

Vissa rättsliga synpunkter

Vad gäller återkallelse av medborgarskap på grund av brott lämnar utredningen två alternativa förslag. När det gäller förslaget som avser återkallelse på grund av brott som allvarligt skadar Sveriges vitala intressen och som avser sådan systemhotande brottslighet som begås inom ramen för kriminella nätverk, har utredningen i avsnitt 11 pekat på att det är tveksamt om den omfattande brottslighet som regeringen i sin proposition¹ anger ska omfattas av begreppet verkligen är förenlig med medborgarskapskonventionen och FN-konventionen om begränsning av statslöshet (s. 293).

Utredningen konstaterar även beträffande brott som begås inom ramen för kriminella nätverk att det sammantaget rör sig om en mycket omfattande brottslighet som dessutom inte är alldeles enkel att definiera. Om denna reglering är förenlig med Sveriges konventionsåtaganden blir enligt utredningen ytterst en fråga för lagstiftaren, och i förlängningen domstolarna, att bedöma (s. 306).

Frågan om förslaget i denna del är i överensstämmelse med Sveriges konventionsåtaganden bör enligt Domstolsverkets mening vara utredd i sådan grad att det inte råder något tvivel om ställningstagandet innan förslaget genomförs och bör därför analyseras ytterligare.

Ekonomiska konsekvenser

När det gäller de ekonomiska konsekvenserna av förslaget har Domstolsverket inga invändningar mot bedömningen att förslaget att införa en underrättelseskylldighet för de allmänna domstolarna inte medför några ökade kostnader för domstolarna (s. 376).

¹ Prop. 2025/26:78 s. 33 f.

När det gäller migrationsdomstolarna bedömer utredningen att migrationsdomstolarnas kostnader för rättsliga biträden bör rymmas inom befintliga ekonomiska ramar. Vad gäller kostnaderna för migrationsdomstolarna i övrigt konstaterar utredningen att anslaget till migrationsdomstolarna kan behöva höjas något, i vart fall om förslaget om återkallelse på grund av brott som allvarligt skadar Sveriges vitala intressen genomförs (s. 375 f.).

Domstolsverket konstaterar att med det intensifierade reformarbetet på migrationsområdet går det inte att bedöma varje utredningsförslag för sig när det gäller konsekvenserna för domstolarna, särskilt migrationsdomstolarna. En enskild reform, sedd isolerad, skulle i och för sig kunna rymmas inom givna anslag men samtliga reformer gör inte det. I nuläget finns inte en samlad analys över reformerna på migrationsområdet och effekterna av reformerna är delvis svåra att prognostisera.

Domstolsverket bedömer att det under alla förhållandena rör sig om så pass stora tillkommande kostnader för migrationsdomstolarna att dessa inte kan hanteras inom ramen för givna anslag. Domstolsverket kommer efter ett eventuellt genomförande av utredningens förslag att följa mål- och kostnadsutvecklingen och vid behov yrka ytterligare medel.

Övriga konsekvenser

Domstolsverket hänvisar till tidigare lämnade remissyttranden vad gäller bland annat rättssäkerhet och förtroende för domstolarna samt den utmanande situationen för domstolarna med anledning av det intensifierade reformarbetet på migrationsområdet. Domstolsverket vill även åter betona behovet av att det görs en samlad konsekvensanalys över reformerna på migrationsområdet. (Se bland annat Domstolsverkets remissyttranden den 26 november 2025 och den 7 januari 2026, ert dnr Ju2025/01974 respektive Ju2025/02509.)

Domstolsverket har i övrigt inte några synpunkter på förslaget.

Detta yttrande har beslutats av rättschefen Peter Islander. Föredragande har varit juristen Lena Schreiber.

Peter Islander

Lena Schreiber